

פרשת האזינו

לשמים מלארץ, אמר, לכן: האזינו – השמים, ותשמע – הארץ, ואילו ישעיה, שהיה קרוב יותר לארץ, אמר: שמעו – שמים, והאזיני – ארץ.

ג. משה רבנו היה – "נשמה דאצילות", כלומר: גם בהיותו כאן למטה היה בדרגת עולם האצילות, וכפי שמוסבר ברמב"ם⁴, בקשר למעלת נבואת משה לגבי נבואת שאר הנביאים, שכל הנביאים היו זקוקים להתפשטות הגשמיות בשעת נבואתם, לפי שגופם הגשמי היווה הפרעה לנבואתם (שהיא גילוי של עולם האצילות), ואילו משה לא היה זקוק להתפשטות הגשמיות, לפי שגופו הגשמי – לא זו בלבד שלא הפריע לאלקות, כי אם אף, יתר על כן, היווה כלי לאלקות, כי "שכינה מדברת מתוך גרונו"⁵.

זה גם טעם לשוני שבין כל הנביאים לבין משה רבנו בכך שכל הנביאים נתנבאו ב"כה" – בריאה, יצירה, עשיה ומשה נתנבא ב"זה" – אצילות⁶.

לפיכך, כשדיבר משה רבנו לשמים (אצילות) – התבטא בלשון "האזינו", לשון של קירוב, וכשדיבר לארץ, הכוללת את עולמות בי"ע בכלל

א. פרשת השבוע פותחת במלים: האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי. הטעם לכך שמשה רבנו אמר דבריו לשמים ולארץ הוא לפי שהשמים והארץ משועבדים לבני ישראל. בשעה שבני ישראל עושים רצונו של הקב"ה – עושים השמים והארץ את רצונם של בני ישראל.

יתן הקב"ה שעתה, זמן הקבלה הטובה על להבא, תספיק ההחלטה הטובה, ואזי יעשו שמים וארץ את כל אשר ברצון נפשם האלקית של בני ישראל, וכשהקב"ה יתן גשמיות לבני ישראל יעשו הם את אשר ביכלתם.

ופירוש הדבר שיעשו מגשמיות – רוחניות, ויהי הדבר מתוך מרחב ומתוך שמחה.

(משיחת יום ב' דר"ה, תשט"ז)

ב. הביטוי "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" נמצא גם בישעיהו הנביא, אבל באופן הפוך: שמעו שמים והאזיני ארץ¹.

המפרשים² מסבירים את הדבר בכך ששמיעה היא מרחוק והאזנה – מקרוב³. משה רבנו, שהיה קרוב

(4) הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה ו.

(5) להעיר מזהר חלק ג רלב, א ושם ז, א. רסה, טע"א. שמות רבה פרשה ג, טו. ויקרא רבה פרשה ב, ג. מכילתא שמות יח, ט. לקוטי תורה ויקרא ג, א. (6) ראה ספרי מטות. לקוטי תורה במדבר פא, א.

(1) ישע"א, ב.

(2) תנחומא האזינו ב, הובא בדעת זקנים מבעלי התוספות ובאר החיים בפ' האזינו.

(3) האזנה מלשון און.

העדים – שמים וארץ – שתי הלשונות, של האזנה ושל שמיעה.

– כך גם ברוחניות, יש "להשוות" את אצילות עם ביי"ע ("עדותם מכוונת"): אצילות "תומשך" בבי"ע, ובי"ע יעלו לאצילות.

משום כך דיבר משה גם על ביי"ע – כדי "להמשיך" אצילות בבי"ע, וישעיה דיבר גם על אצילות, כדי להעלות ביי"ע לאצילות.

שכן ענינו של משה – המשכה מלמעלה למטה, והוא הדבר שמשה "המשיך, את התורה למטה, וענינו של ישעיה הנביא – העלאה מלמטה למעלה, משום שנביא שימש מוכיח, וענינה של תוכחה הוא השפעה על הנבראים להתעלות מלמטה למעלה, לפיכך דברו שניהם על שני הענינים – כדי להביא את "התכללות" מעלה ומטה.

ה. ההוראה מן האמור ביחס ל"עבודה" היא:
"שמים" – יושבי אהל, ו"ארץ" – בעלי התעסקות.

צריכה, איפוא, להיות "התכללות" שני הסוגים: על יושבי אהל לדעת ש"כל האומר אין לו אלא תורה – אפילו תורה אין לו"⁹, כי דרוש גם קיום המצוות, לפי שהלימוד צריך להיות אך ורק על־מנת לעשות, "תלמוד גדול – שהתלמוד מביא לידי מעשה"¹⁰.

והעולם הזה בפרט, התבטא בלשון "ותשמע", לשון ריחוק.

אך ישעיה, שנבואתו נכללת בנבואת שאר הנביאים – כי למרות שראה את המרכבה, אינה אלא מרכבה דבריאה – התבטא לגבי שמים (אצילות) בלשון "שמעו", לשון של ריחוק, ולגבי ארץ, בלשון "האזינו", לשון של קירוב.

ד. ברם, לפי זה בלתי מובן: לשם מה היה צריך משה רבנו לדבר כלל בדבר ביי"ע, וישעיה הנביא – בדבר אצילות?

נשמה דאצילות – כל מה שהיא רואה הוא אצילות, שכן עולם האצילות אינו נמצא אי שם, עולם האצילות הוא כאן למטה, כפי שמוסבר בלקוטי תורה⁷ שרוחניות אינה בגדר מקום.

היה, איפוא, משה רבנו צריך לדבר רק על אצילות.

כן – ישעיה הנביא, שראה מרכבה דבי"ע, למה היה צריך לדבר לשמים? אך הענין הוא:

כשם שליפי הנגלה מוסבר הטעם ללשונות ההפוכות שבמשה וישעיה בכך שהשמים והארץ הם שני עדים⁸ ומאחר ולפי ההלכה צריכה להיות "עדותם מכוונת", ששני העדים יעידו דבר אחד, השמיעו משה וישעיהו לשונות הפוכות כדי שיחד יהיו בשני

(9) יבמות קט, ב.

(10) קדושין מ, ב.

(7) דברים מט, ב.

(8) רש"י על אתר.

בנשמתם ולעובדי ה' בגופם: עובדי הוי' בנשמתם – אף שעיקר עבודתם מצד הנשמה – צריכים גם לטפל בגוף, "המשכה למטה", ועובדי הוי' בגופם צריכים גם להתמסר לקליטת אור הנשמה, "העלאה למעלה".

כך הדבר גם לגבי כל מצוה באופן פרטי: דרוש צירוף של מעשה המצוה וכוונת המצוה, שכן – מצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה¹³.

(משיחת ש"פ האזינו, תשח"י)

ואילו על בעלי התעסקות, שעיקר "עבודתם" בקיום המצוות, לדעת שיש הכרח בקביעת עתים לתורה בכל יום, ולפחות פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית¹¹.

ההבדל מתבטא רק לגבי עיקר ענינם, ב"קו" שבו יש להדר יותר, אך בשני הסוגים צריכים להיות שני ה"קוים"¹².

כך הדבר גם באשר לעובדי ה'

11) מנחות צט, ב. הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר
הוקן פרק ג הלכה ד.
12) ראה אגרת הקודש סימן ה.

13) ראה של"ה מסכת תמיד עמוד התפלה ענין
חנוכה (רמט סע"ב).

